

2. Chunar'ova, A. (2013). Practical implementation scheme of digital signature algorithms. *Pravove, normatyvne ta metrologichne zabezpechennja systemy zahystu informacii' v Ukraini* [Legal, regulatory and metrological support information security system in Ukraine], vol. 25, pp. 81–88 (in Ukr.).

3. Tancjura, D.V. (2007). Reliability of information security of digital signature. *Visnyk Nacional'nogo tehničnogo universytetu Ukrainy «KPI»* [Proceedings of the National Technical University of Ukraine «KPI»], vol. 34, pp. 156–163 (in Ukr.).

4. Moldovjan, D.N. (2005). New mechanism of signature schemes EDS, based on the complexity of the discrete logarithm and factorization. *Voprosy zashhity informacii* [Information security], vol. 4 (71), pp. 81–93 (in Russ.).

5. Shnajper, B. (2008). *Prikladnaja kriptografija. Protokoly, algoritmy, ishodnye teksty na C*. [Applied kryptohrafiya. Protocols, algorithms, texts on C]. Izd. TRIUMF, Moscow, 816 p. (in Russ.).

6. Alguliev, R.M. Study of international and national standards of digital signature on an elliptic curve. *Voprosy zashhity informacii* [Information security], vol. 2 (69), pp. 2–7 (in Russ.).

7. Zujkova, O.L. (2005). *Osnovy kryptografyčeskoj zashhity ynformacyu* [Fundamentals of cryptographic protection of information]. Moskovskij gosudarstvennyj ynstitut elektroniky y matematyky, Moscow, 207 p. (in Russ.).

8. Chunarova, A.V. (2014). Analysis of algorithms for generation and verification of electronic signature. Available at: <http://www.rusnauka.com/> 35_OINBG _2012/ Informatica/4_121780.doc.htm. (Accessed 2 March 2014) (in Ukr.).

УДК. 005.57:339.378

М.В. Тарасюк, д.е.н., М.Г. Гришко,

Київський національний торговельно-економічний університет,

м. Київ

СУТНІСТЬ Й ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМИ МЕРЕЖАМИ

Анотація

У статті оглянуто та проаналізовано основні сучасні наукові підходи до визначення поняття «інформаційне забезпечення». Сформульовано сутнісні характеристики інформаційного забезпечення. Визначено особливості, які слід враховувати при розробці цілісної теоретичної концепції інформаційного забезпечення управління торговельними мережами. Сформовано перелік вимог до інформаційного забезпечення, що обумовлені основним його призначенням, зокрема: надання релевантної інформації, оперативне надання інформації, створення умов для унеможливлення несанкціонованого доступу і належного захисту комерційної таємниці та інші. Запропоновано розглядати інформаційне забезпечення як складову системи та процесу управління, як систему ресурсного забезпечення, як специфічний вид професійної діяльності, а також з економічної, організаційної, технологічної та технічної точок зору. Надано авторське визначення терміна «інформаційне забезпечення управління торговельними мережами». Обґрунтовано доцільність формування інформаційного забезпечення в управлінні торговельними мережами.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, управління торговельними мережами, торговельні мережі.

М.В. Тарасюк, д.э.н., М.Г. Гришко,

Киевский национальный торгово-экономический университет, г. Киев

СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ТОРГОВЫМИ СЕТЯМИ

Аннотация

В статье рассмотрены и проанализированы основные современные научные подходы к определению понятия «информационное обеспечение». Сформулированы существенные характеристики информационного обеспечения. Определены особенности, которые следует учитывать при разработке целостной теоретической концепции информационного обеспечения

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

управління торговими сетями. Сформирован перечень требований к информационному обеспечению, обусловленных основным его назначением, в частности: предоставление релевантной информации, оперативное предоставление информации, создание условий для предотвращения несанкционированного доступа и надлежащей защиты коммерческой тайны и другие. Предложено рассматривать информационное обеспечение как составляющую системы и процесса управления, как систему ресурсного обеспечения, как специфический вид профессиональной деятельности, а также с экономической, организационной, технологической и технической точек зрения. Предоставлено авторское определение термина «информационное обеспечение управления торговыми сетями». Обоснована целесообразность формирования информационного обеспечения в управлении торговыми сетями.

Ключевые слова: информация, информационное обеспечение, управление торговыми сетями, торговые сети.

Mihail V. Tarasuk, Doctor of Economics, Mariia G. Gryshko,
Kyiv National University of Trade and Economics, Kiev

NATURE AND CHARACTERISTICS OF INFORMATION SUPPORT IN MANAGEMENT TRADING NETWORKS

Annotation

This article considers and analyzes the major modern scientific approaches to the definition of "information security". the essential characteristics of information support are formulated. Peculiarities which must be considered during developing a coherent theoretical concept of information support management in trading networks are determined. The list of requirements for information provision, resulting from its main purpose, for example: to provide relevant information, fast provision of information, provide conditions to prevent unauthorized access and adequate protection of trade secrets etc. is formed. It is suggested to examine the information provision as part of a system and process management as a resource support system, as a specific type of professional activity, as well as from economic, organizational, technological and technical points of view. The author's definition of the notion "information support of management trading networks" is proposed. The expediency of the formation of information support in management trading networks is explained.

Keywords: information, information support, management of trading networks, trading networks.

Постановка проблеми. На торговельний бізнес у нашій країні припадає досить значна частка виробленого в Україні ВВП. Крім цього, торговельні мережі на сучасному етапі є основним суб'єктом, який задовольняє платоспроможний попит споживачів. Це обумовлено необхідністю удосконалення управління торговельними мережами. В умовах інформаційного суспільства основним шляхом удосконалення управління діяльності є побудова ефективної системи інформаційного забезпечення. На жаль, проблемам формування високоефективної системи інформаційного забезпечення управління торговельними мережами науковими колами присвячено недостатньо уваги. Саме тому актуальною постає проблема визначення сутності інформаційного забезпечення та його особливостей в управлінні торговельними мережами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні існують різні підходи до визначення сутності та складу інформаційного забезпечення. Найширші напрацювання в даній сфері мають: І. О. Бланк, К. В. Щиборщ,

С. Н. Лебедева, В. С. Рожнов, Ф. І. Хміль, Н. М. Гуляєва, А. В. Гавриков та інші. Незважаючи на значну кількість публікацій щодо визначення сутності інформаційного забезпечення, нині відсутні наукові розробки щодо особливостей його застосування в управлінні торговельними мережами. Водночас в Україні в галузі торгівлі зараз практично немає комплексного дослідження, яке було б присвячено інформаційному забезпеченню управління саме в діяльності торговельних мереж.

Метою статті є обґрунтування сутності та особливостей інформаційного забезпечення управління торговельними мережами. Цей процес є надзвичайно актуальним, оскільки існують суттєві розбіжності у визначеннях основних понять різними авторами. Як показує аналіз спеціальної наукової літератури з проблем інформації, інформаційних систем в економіці й управлінні, управління інформаційними потоками, розвитку ринку інформаційних послуг, у наш час відсутня єдність думок навіть у питанні тлумачення самого терміна «інформація».

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна торгівля, будучи важливою і найбільш поширеною сферою економічних відносин, яка відображає стан та перспективи просування різних товарних форм як між національними економіками, так і між транснаціональними корпораціями, що розглядають світ як єдиний світогосподарський простір, є одним із секторів, де активно запроваджуються інформаційні технології, що найінтенсивніше розвиваються. Зі зростанням добробуту населення збільшується його купівельна спроможність, що призводить до збільшення кількості торговельних пропозицій. При збільшенні числа торговельних підприємств значно зростає кількість інформації, що необхідна для продажу товарів.

Інформація відіграє важливу роль у процесі інтеграції виробників, постачальників та реалізаторів товарів в єдину систему. Торговельна діяльність є більш інформаційно насиченою порівняно із суб'єктами господарювання інших видів економічної діяльності.

Особливістю розвитку сучасних світових спільнот є перехід до нової сходинки еволюції – інформаційної стадії розвитку. Прогрес економіки багато в чому визначається передовими інформаційними технологіями. Глобальний характер розповсюдження інформатизації, що базується на інформаційних технологіях і охоплює практично всі сфери розвитку країн світу, викликає глибокі якісні зміни в організаційно-технологічній і соціально-економічній структурі будь-якої держави. За стрімкістю і масштабністю розповсюдження це явище є унікальним – ніякий інший вид виробництва і ніяка інша технологія не запановували у світі так швидко, надійно і практично.

У найрозвинутіших країнах, що переходять від індустріального до інформаційного суспільства, стрімкий розвиток інформаційних технологій

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

проявляється насамперед у підсиленні інформаційного забезпечення в економіці й управлінні і постійній диверсифікації інформаційного сектора. Даний прояв відображається в конкретних соціально-економічних показниках: рості чисельності зайнятих в інформаційному секторі, у відповідних змінах вартісної і натурально-речевої структури ВВП, у модифікації професійно-кваліфікаційної зайнятості в національній економіці тощо.

При більш детальному аналізі явища, що розглядається, виявляються й інші зміни в соціально-економічному житті розвинутих країн, насамперед збільшення частки національного продукту, створеного на базі інформаційних товарів і послуг. Наприклад, у США вже у сімдесяті роки більше 43% всіх прибутків корпорацій були пов'язані з галузями первинної інформації, що виробляють інформаційні машини і надають ринкові інформаційні послуги [1, с. 181].

З урахуванням ролі інформації в управлінні торговельними мережами, що постійно зростає, важливу роль відіграє визначення сутності основних понять та їх особливостей в торгівлі.

Оскільки основним завданням торгівлі є організація розподілу і руху матеріальних ресурсів із сфери виробництва у сферу споживання товарів у потрібному місці, в достатній кількості, необхідного асортименту та належної якості, інформацію в торгівлі можна визначити як сукупність відомостей та даних, що відбивають стан або визначають напрям змін та розвитку торгівлі як соціально-економічної системи, та складових її організаційної структури. Вся ця інформація безпосередньо необхідна для ефективного управління торговельними підприємствами. Ефективність будь-якої управлінської технології значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення, тобто від того, наскільки оперативно та точно буде отримана необхідна інформація для прийняття певних управлінських рішень.

У загальному розумінні інформаційне забезпечення – це система показників і засобів їх опису (класифікатори й коди, економічна документація та відповідним чином організована інформаційна база) [2, с.15].

З точки зору системного підходу, інформаційне забезпечення – це динамічна система даних і способи їх обробки, які дозволяють вивчити реальний стан керованого об'єкта, виділити чинники, що його визначають, а також виявити можливості здійснення необхідних управлінських дій.

У науково-економічних дослідженнях є різні підходи до визначення сутності інформаційного забезпечення: як інформаційного обслуговування управління; як заходів зі створення інформаційного середовища управління; як сукупності дій з надання необхідної для управління інформації у зазначене місце із заданою періодичністю.

У праці «Информационное обеспечение хозяйственной деятельности предприятия» В. С. Рожнов [3, с. 144] розглядав інформаційне забезпечення як необхідний елемент будь-якої організації, який стоїть вище за техніку управлінських робіт. На його думку, як матеріальне виробництво неможливо уявити без предметів праці, так і управління без інформації. Ми розділяємо думку дослідника, що категорія інформаційного забезпечення повинна розглядатись у тісній взаємодії з іншими забезпечуючими ресурсами систем управління, а також, що інформаційне забезпечення управління – це зв'язок інформації із системами управління і процесом управління загалом.

Під системою інформаційного забезпечення К. К. Гордєєв і С. Ф. Маліков розуміли сукупність сумісно діючих елементів, необхідних для виконання встановлених функцій [4, с. 100]. Натомість Л. О. Терещенко і І. І. Матвієнко-Зубенко [5] визначають інформаційне забезпечення як важливий елемент автоматизованих інформаційних систем обліку, призначених для відображення інформації, що характеризує стан керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень.

В. В. Годин та І. К. Корнєєв [6] визначили інформаційне забезпечення як інформаційне обслуговування управління, як дії з надання потрібної для управлінської діяльності інформації в необхідне місце на основі певних процедур із заданою періодичністю та як заходи щодо створення інформаційного середовища управління. В інформаційне середовище управління входять джерела інформації, інформаційна система організації, органи управління як користувачі інформаційної системи.

Є. В. Моїсеєнко та Є. Г. Лаврушина [7, с. 32] мають досить цікаве і відмінне від інших науковців бачення. Вони розглядають інформаційне забезпечення як підсистему інформаційної системи підприємства і визначають його як сукупність проектних рішень за об'єктами, розміщення, формами організації інформації (єдиної системи класифікації і кодування інформації уніфікованих систем документації, схем інформаційних потоків), що циркулює в організації, а також як методологію побудови баз даних. До складових інформаційного забезпечення науковці відносять показники, довідкові дані, класифікатори і кодифікатори інформації, уніфіковані системи документації, інформацію на носіях і таке ін. Таке бачення заслуговує на увагу, але, на наш погляд, є хибним з економічної точки зору і підходить лише для вирішення технічних завдань на підприємстві, зокрема такий розподіл (на інформаційне, технічне, математичне, програмне, методичне, організаційне, правове і лінгвістичне забезпечення) інформаційної системи підходить лише для створення автоматизованої системи управління підприємством, як одного з інструментів ефективного управління підприємством.

А. К. Семенов і В. Н. Набоков під інформаційним забезпеченням управління пропонують розуміти сукупність інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, яка сприяє ефективній реалізації всього процесу управління, у тому числі і розробці та реалізації управлінських рішень. Схожу точку зору мають М. П. Денисенко та І. В. Колос [8], які під системою інформаційного забезпечення управління підприємством розуміють сукупність даних, організацію їх введення, обробки, збереження та накопичення, пошуку і поширення в межах компетенції між зацікавленими особами у зручній для них формі та вигляді. Ці дослідники також виділяють три її складові, такі як: інформаційні ресурси, інформаційні технології, технічні засоби та програмне забезпечення.

Власної точки зору щодо розуміння сутності терміна «інформаційне забезпечення» дотримується Т. В. Безбородова [9]. Дослідниця вважає, що інформаційне забезпечення – це процес задоволення потреб користувачів в інформації, необхідній для прийняття рішення, для здійснення якого необхідна наявність відповідної інформаційної системи.

На думку С. П. Кулицького [10, с. 58], поняття «інформаційне забезпечення» пов'язане з процесом професійної діяльності, такої як інформаційна діяльність. Тобто з'являється окрема сфера професійної діяльності, а не просто складова процесу управління. Особливий акцент зроблено на зв'язку поняття «інформаційне забезпечення» з інформаційними потребами управлінців. Об'єктивною передумовою формування такого об'єкта дослідження, як «інформаційні потреби» різних суб'єктів, у тому числі і суб'єктів управління, є розподіл праці і поява та розвиток нових технологій збирання, передавання, оброблення та збереження інформації [9].

Досить вдалим є підхід до визначення сутності інформаційного забезпечення, наведений у праці Ірини Височин, яка досліджує інформаційне забезпечення управління товарооборотом підприємства роздрібною торгівлі та акцентує увагу на тому, що воно являє собою задоволення потреб користувачів у своєчасній та релевантній інформації щодо показників товарообороту підприємства роздрібною торгівлі, процесів та факторів, пов'язаних з її отриманням, на основі застосування спеціальних методів, засобів і технологій отримання інформації, її обробки, накопичення та видачі в зручному для використання вигляді [11].

О. Ю. Корнеєв [12] розглядає таке поняття, як система інформаційного забезпечення підприємницької діяльності і визначає його як сукупність взаємопов'язаних інформаційних систем, що опосередковують на міжсуб'єктному рівні відносини щодо організації та здійснення підприємництва, метою створення якої є забезпечення повної і достовірної інформації для ефективного здійснення підприємницької діяльності.

Узагальнюючи і критично оцінюючи опрацьовані наукові праці можна сформулювати сутнісні характеристики інформаційного забезпечення: 1) інформаційне забезпечення є функціональним комплексом, що забезпечує органічну взаємодію технічних засобів, методів і технологій роботи з інформацією; 2) інформаційне забезпечення – це сукупність інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, яка сприяє ефективній реалізації процесу управління; 3) інформаційне забезпечення є інструментом, що генерує інформацію, яка складається з важливих даних та не дає відволікатись менеджерам на зайву та громіздку інформацію; 4) інформаційне забезпечення – це безперервний процес постійного забезпечення можливості збирання, пошуку, групування, аналізу, зберігання та поширення інформації серед зацікавлених менеджерів торговельної мережі; 5) інформаційне забезпечення є інструментом, що забезпечує надходження інформації про стан та параметри функціонування певних об'єктів управління через визначені проміжки часу або відповідно до її запитів та орієнтується на раніше визначені основні показники діяльності суб'єкта мережевого торговельного бізнесу; 6) інформаційне забезпечення – це управлінська технологія, оскільки відображає інформацію щодо стану керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень; 7) інформаційне забезпечення є інструментом, що підтримує функціонування системи менеджменту, оскільки надає своєчасну, достовірну та повну інформацію про бізнес-процеси та бізнес-об'єкти для ефективного управління певними аспектами діяльності вищому менеджменту та керівникам усіх рівнів; 8) інформаційне забезпечення – специфічний вид професійної діяльності, оскільки враховує інформаційні потреби різних суб'єктів, зокрема суб'єктів управління; 9) інформаційне забезпечення є складовою системи та процесу управління, виражаючи на міжсуб'єктивному рівні відносини щодо організації та здійснення підприємництва, метою створення якої є забезпечення повної і достовірної інформації для ефективного здійснення підприємницької діяльності.

Інформаційне забезпечення в торгівлі, як і будь-які інші економічні явища, має певні особливості, які слід враховувати при розробці цілісної теоретичної концепції інформаційного забезпечення управління торговельними мережами. Основними з них є:

- велика кількість інформаційних даних із зовнішнього (прогноз ринкової кон'юнктури, рівень доходів та звички населення, цінова політика і дії конкурентів та ін.) та внутрішнього (інформація про працівників, продукти, послуги, витрати, скарги, технологічні процеси, методи збуту і техніку продажів, канали збуту та ін.) середовища, які значно впливають на

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

результати діяльності торговельних мереж, порівняно із суб'єктами господарювання інших сфер національної економіки;

- враховуючи те, що в сучасних умовах ринок можна характеризувати як ринок покупця, в управлінні торговельними мережами треба ґрунтуватися на принципах маркетинг-орієнтованого управління, яке передбачає, що цілі діяльності підприємства повинні повністю задовольняти споживачів торговельних послуг торговельної мережі, а не тільки отримання прибутку. Для реалізації поставленої мети торговельним мережам слід надавати широкий вибір товарів споживачам, регулярно розширювати асортимент товарів, розроблювати ефективну програму лояльності для клієнтів, надавати завжди лише якісну продукцію та ін., випереджаючи зміни споживчих уподобань;

- при створенні інформаційного забезпечення увага повинна бути сконцентрована на урахуванні усіх основних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, оскільки торговельні мережі знаходяться на завершальному етапі товароруху, асортимент товарів має переважно універсальний характер. При цьому споживачами торговельних послуг – не лише фізичні особи, а й юридичні, а постачальниками є не лише вітчизняні виробники, а й частково іноземні. Саме тому для ефективного управління торговельними мережами необхідне врахування майже всіх факторів зовнішнього середовища;

- оскільки торговельні мережі складаються з територіально відокремлених підрозділів, система інформаційного забезпечення повинна враховувати підтримку менеджменту при забезпеченні їх самоокупності, гнучкості та певного рівня самостійності;

- специфічний для торговельної сфери набір аналітичних показників: обсяг товарообороту, рівень товарних запасів, структура асортименту, обсяги та структура товарних запасів, торговельна площа, торговельна надбавка; особливий інструментарій їх аналізу та планування;

- особливістю функціонування торговельних мереж нині є поєднання торговельної діяльності з виробничою, а в деяких випадках і наявність у структурі торговельних мереж підприємств харчової промисловості, сільськогосподарських, транспортних підприємств. Отже, торговельні мережі можна вважати торговельно-технологічними системами, що вимагає від управлінців і, зокрема, фахівців відділів інформаційного забезпечення, володіння також інструментарієм, характерним для інших підприємств реального сектору економіки;

- торговельні мережі тісно співпрацюють із фінансово-кредитними установами у сфері кредитних відносин, зокрема для розширення торговельної мережі чи задоволення інших нагальних потреб, формування

товарних запасів, розрахунково-касове обслуговування, надання споживчих кредитів клієнтам та ін.;

- у деяких торгових мережах поєднуються різні бізнес-процеси, наприклад, реалізація товарів і надання агентських послуг зі страхування. Отже, необхідна організація відокремленого обліку доходів і витрат, а також фінансових результатів та інших інформаційних даних зі схожих основних видів діяльності;

- особливу увагу потрібно звертати на автоматизацію управління логістичним процесом, оскільки торговельні мережі об'єднують різноманітні бізнес-об'єкти, для яких необхідні оптимальні ланки товароруху, що забезпечать мінімізацію витрат на формування асортименту товарів від товаророзподільчих центрів безпосередньо до торговельних об'єктів;

- особливістю використання торговельної площі торговельною мережею є використання її як для реалізації власної продукції, так і для надання торговельних площ в оренду, попит на які з кожним роком лише зростає;

- особливістю управління торговельними мережами є суттєве загострення конкурентної боротьби, що обумовлена виходом на ринок нових учасників та розширенням бізнесу існуючих. Це ставить нові завдання перед системою інформаційного забезпечення торговельної мережі, потребуючи більш оперативно отримувати дані про стан конкурентного середовища;

- особливістю діяльності торговельних мереж є вплив сезонності на бізнес-процеси. Впродовж року нерівномірно купуються різні групи товарів, у зв'язку з цим необхідний збір інформації про сезонні товари, їх кількість і запаси, процеси реалізації, стан взаєморозрахунків з їх постачальниками.

Основне призначення інформаційного забезпечення – створити таку організацію і механізм подання інформації, які відповідали б будь-яким вимогам користувачів, а також умовам автоматизованих технологій.

Призначення інформаційного забезпечення обумовлює і вимоги до нього: 1) надання повної, достовірної, однозначної, релевантної та своєчасної інформації для проведення розрахунків і реалізації процесів прийняття управлінських рішень у функціональних підсистемах з мінімумом витрат на її збирання, зберігання, пошук, обробку і передачу; 2) сформована інформація повинна із заданим рівнем точності відображати параметри функціонування певного об'єкта; 3) інформаційне забезпечення повинно надавати інформацію, достатню для ефективної реалізації всіх функцій об'єкта; 4) необхідним є кодування інформації та створення надійних засобів її передавання та зберігання для забезпечення її захисту від несанкціонованого використання та для спрощення роботи з інформаційними потоками в системі управління торговельним підприємством; 5) для підтримання відповідного

рівня оперативності надання необхідної інформації повинна бути забезпечена сумісність з інформаційними системами, що взаємодіють з системою інформаційного забезпечення об'єкта; 6) в інформаційній системі мають бути передбачені засоби контролю вхідної і результативної інформації, оформлення даних в інформаційних масивах та контролю цілісності інформаційної бази; 7) форми документів повинні відповідати не тільки вимогам корпоративних стандартів торговельного підприємства, а й оперативно трансформуватися у прийнятну для сприйняття іншими користувачами форму; 8) інформація має надходити до системи управління підприємством не тільки із заданою періодичністю, а й на запит користувачів, оскільки параметри функціонування певних об'єктів управління змінюються з плином часу; 9) використання керівниками підприємства певної інформації має сприяти підвищенню ефективності їхньої діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. Інформаційне забезпечення можна розглядати з економічної, організаційної, технологічної та технічної точок зору, а також як систему ресурсного забезпечення, як специфічний вид професійної діяльності, як складову системи та процесу управління.

Інформаційне забезпечення, що базується на широкому застосуванні нових інформаційних технологій, засобів комп'ютерної та комунікаційної техніки, дозволяє підвищувати ефективність роботи торговельних підприємств у декілька разів, оптимізувати за заданими критеріями використання ресурсів, скорочувати документообіг з переходом до електронних технологій управління.

Таким чином, вважаємо за можливе сформулювати визначення терміна «інформаційне забезпечення управління торговельними мережами» – це функціональний комплекс, що забезпечує органічну взаємодію технічних засобів, методів та технологій роботи з інформацією, можливість цілеспрямованого безперевного збору, пошуку, групування, аналізу, зберігання та поширення інформації серед зацікавлених менеджерів торговельної мережі, а також надходження своєчасної, достовірної та повної інформації про стан та параметри функціонування певних об'єктів управління через визначені проміжки часу або відповідно до їх запитів; відображає інформацію щодо стану керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень; формує інформацію, яка складається з важливих даних та не дає відволікатись менеджерам на зайву та громіздку інформацію, сприяючи ефективній реалізації процесу управління та враховуючи інформаційні потреби всіх користувачів.

Як показав проведений аналіз, інформаційне забезпечення відіграє важливу роль в забезпеченні ефективної діяльності торговельної мережі шляхом інформаційно-аналітичної, методологічної та інструментальної

підтримки менеджменту, а отже, займає одне з перших місць в управлінні суб'єктами мережевого торговельного бізнесу. Визначенню місця та ролі інформаційного забезпечення в управлінні торговельними мережами присвячені наступні дослідження.

Список використаних джерел:

1. The Computer-Age: a Twenty-Year view (1979) / Ed. Be Dertouros M. – Moses, 306 p.
2. Божко В. П. Информационные технологии в экономике и управлении: учебно-методический комплекс / В. П. Божко, Д. В. Власов, М. С. Гаспарян. – М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. – 120 с.
3. Рожнов В. С. Информационное обеспечение хозяйственной деятельности предприятия / В.С. Рожнов. – М : Финансы и статистика, 1987. – 144 с.
4. Гордеев К. К. Информационное обеспечение управления торговлей / К. К. Гордеев, С. Ф. Маликов. – М.: Экономика, 1977. – 199 с.
5. Терещенко Л. О. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. / Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко. – К. : КНЕУ, 2004. – 187 с.
6. Годин В. В. Информационное обеспечение управленческой деятельности: учебник / В. В. Годин, И. К. Корнеев. – М.: Мастерство; Высшая школа, 2001. – 240 с.
7. Моисеенко Е. В. Информационные технологии в экономике / Е. В. Моисеенко, Е. Г. Лаврушина. – Владивосток: ВГУЭС, 2005. – 246 с.
8. Денисенко М. П. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством / М. П. Денисенко, І. В. Колос // Економіка і держава. – 2006. – №7. – С. 19–24.
9. Безбородова Т. В. Структурно-морфологічна модель системи інформаційного забезпечення процесу управління / Т. В. Безбородова // Економіка та держава. – 2007. – №4. – С. 27–29.
10. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління / С. П. Кулицький. – К.: МАУП, 2002. – 426 с.
11. Височин І. Інформаційне забезпечення управління товарооборотом підприємств роздрібної торгівлі / І. Височин // Схід. – 2011. – № 7 (114). – С. 3–7.
12. Корнев Ю. Інформаційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності / Ю. Корнев // Вісник НАН України. – 2008. – № 5. – С. 24–31.

References:

1. *The Computer-Age: a Twenty-Year view* (1979). / Ed. Be Dertouros M. Moses, Cambridge, pp. 181–306.
2. Bojko, V.P. & Vlasov, D.V. & Gasparin, M.S. (2008). *Ynformatsyonnyye tekhnolohyy v ekonomyye y upravlenyy: uchebno-metodycheskyy kompleks* [Information Technology in Economy and Management: Training and methodical complex]. Yzd. tsentr EAOY , Moscow, 120 p. (in Russ.).
3. Roznov, V.S. (1987). *Ynformatsyonnoe obespechenye khozyaystvennoy deyatel'nosti predpriyatiya* [Information support of business enterprises]. Finansy i statistika, Moscow, p. 144 (in Russ.).
4. Gordeev, K.K. & Malikov, S.F. (1977). *Ynformatsyonnoe obespechenye upravlenyya torhvoyey* [Dataware trade management]. Economy, Moscow, 199 p. (in Russ.).
5. Tereshchenko, L.O. & Matienko-Zubenko, I.I. (2004). *Informatsiyini systemy i tekhnolohiyi v obliku* [Information Systems and Technologies in Accounting] KNEU, Kyiv, 187 p. (in Ukr.).
6. Hodyn, V.V. & Korneev, Y.K. (2001). *Ynformatsyonnoe obespechenye upravlencheskoy deyatel'nosti* [Information support of management activities]. Masterstvo; Vysshaya shkola, Moscow, 240 p. (in Russ.).
7. Moiseenko, E.V. & Lavrushina, E.G. (2005). *Ynformatsyonnyye tekhnolohyy v ekonomyye* [Information technology in the economy]. VGUES, Vladivostok, 246 p. (in Russ.).
8. Denisenko, M.P. & Kolos, I.V. (2006). Information support of effective management. *Ekonomika i derzhava [Economics and State]*, vol. 7, pp. 19–24 (in Ukr.).
9. Bezborodova, T.V. (2007). Structural and morphological model of information system management. *Ekonomika ta derzhava [Economics and State]*, vol. 4, pp. 27–29 (in Ukr.).
10. Kulytskyy, S.P. (2002). *Osnovy orhanizatsiyi informatsiyanoi diyal'nosti u sferi upravlinnya* [Fundamentals of information activities in the field of]. MAUP, Kyiv, 426 p. (in Ukr.).
11. Vysochyn, I. (2011). Information security management turnover of goods of retail trade. *Sxid [East]*, vol. 7 (114), pp. 3–7 (in Ukr.).
12. Korniyev, Y. (2008). Information support of pidpriyemnytskoyi activities. *Visnyk NAN Ukrainy [Bulletin of the NAS of Ukraine]*, vol. 5, pp. 24–31 (in Ukr.).